

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол №10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФРОЙДІВСЬКІ ЧИТАННЯ»

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

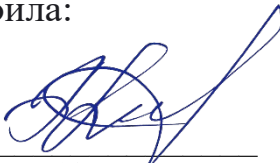
<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>4</u>	<u>8</u>	<u>20</u>	<u>16</u>	<u>54</u>	<u>90</u>	<u>8</u>

Київ-ЗФУУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року)

Програму навчальної дисципліни розробила:

Кандидат психологічних наук,
професор кафедри психології

(підпис)

Е. Євланова

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від “21” травня 2025 року

Завідувач кафедри психології

(підпис)

І. Клименко

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни вибіркова	
		Мова навчання Українська	
Змістових модулів - 2	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		4-й	
		Семестр	
			8-й
Загальна кількість кредитів/годин - 3/90		Лекції (год.)	
		20	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Практичні(год.)	
		16	
		Самостійна робота(год.)	
		54	
		Всього	
		90	
		Вид контролю	
			Залік

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Фройдівські читання» є системне ознайомлення студентів із ключовими працями Зигмунда Фрейда, їхнім історико-культурним контекстом та сучасними інтерпретаціями, а також формування критичного розуміння психоаналітичної традиції як фундаменту психологічної науки та психотерапевтичної практики.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фройдівські читання» є:

- Вивчення першоджерел – ознайомлення з основними текстами Фрейда («Тлумачення сновидінь», «Психопатологія повсякденного життя», «Я і Воно» тощо).
- Аналіз концепцій – розгляд базових понять психоаналізу (несвідоме, витіснення, Едипів комплекс, структура особистості).
- Історичний контекст – дослідження соціокультурних умов виникнення та розвитку психоаналізу.
- Критичне осмислення – ознайомлення з дискусіями, критикою та сучасними модифікаціями фройдівських ідей.

- Практичне застосування – формування навичок інтерпретації текстів та використання психоаналітичних концепцій у психологічній практиці.
- Міждисциплінарний діалог – інтеграція психоаналітичних ідей у філософію, літературознавство, культурологію та сучасні гуманітарні студії.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння дисципліни «Фройдівські читання» студентам необхідно мати ґрунтовні знання з таких предметів:

Пререквізіти:

- Психологія особистості — досліджує структуру, динаміку та розвиток особистості, її індивідуальні особливості та механізми саморегуляції.
- Диференціальна психологія — аналізує індивідуальні відмінності між людьми, їхні психічні властивості та фактори, що визначають варіативність поведінки.
- Психологія сім'ї та подружжя — досліджує закономірності формування, розвитку та функціонування сімейних і подружніх стосунків, а також методи психологічної допомоги сім'ї.
- Основи психоаналітичної терапії — вивчає теоретичні засади, техніки та сучасні модифікації психоаналітичної практики, спрямованої на роботу з несвідомими процесами особистості.

Постреквізіти:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та професійних сферах:

- Переддипломна практика — є завершальним етапом професійної підготовки, що інтегрує теоретичні знання та практичні навички у реальних умовах діяльності психолога.
- Кваліфікаційна робота — являє собою самостійне науково-практичне дослідження, яке демонструє професійну компетентність та готовність до незалежної психологічної діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фройдівські читання» складається з двох змістовних модулів:

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психоаналізу

1. Життєвий і науковий контекст Зигмунда Фрейда.

Вивчення біографії Фрейда дозволяє зрозуміти, як його особистий досвід, культурне середовище та наукові пошуки вплинули на формування психоаналізу. Особливу увагу приділяють віденському інтелектуальному клімату кінця XIX – початку XX століття, який сприяв розвитку нових ідей у психології та медицині. Аналізуються ключові етапи його професійної діяльності, від роботи з невротиками до створення фундаментальних теорій. Це створює основу для розуміння подальших концепцій та текстів Фрейда.

2. Несвідоме та його відкриття у працях Фрейда.

Концепція несвідомого стала центральною у психоаналізі та визначила новий підхід до розуміння психіки. Фрейд показав, що значна частина психічних процесів відбувається поза межами свідомості, впливаючи на поведінку та емоції людини. Вивчаються механізми витіснення, символізації та прояви несвідомого у сновидіннях і симптомах. Ця тема формує базу для подальшого аналізу психоаналітичних технік та практики.

3. Тлумачення сновидінь як ключовий текст психоаналізу.

«Тлумачення сновидінь» вважається програмним твором Фрейда, де він розкрив методику аналізу сновидінь як «королівського шляху» до несвідомого. У книзі описані механізми роботи сновидіння: згущення, зсув, символізація. Студенти знайомляться з прикладами інтерпретацій та їхнім значенням для розуміння внутрішніх конфліктів. Тема демонструє, як психоаналіз поєднує науковий підхід із культурним і символічним виміром.

4. Психопатологія повсякденного життя та феномен помилкових дій.

Фрейд показав, що навіть буденні помилки, забування чи обмовки мають глибинний психологічний сенс. Вони розглядаються як прояви несвідомих бажань і конфліктів, що прориваються у свідомість. Аналіз цих феноменів дозволяє зрозуміти, як психоаналіз пояснює повсякденну поведінку людини. Тема формує навички уважного спостереження та інтерпретації дрібних, але значущих проявів психіки.

5. Структура особистості: Я, Воно, Над-Я.

У пізніх працях Фрейд розробив структурну модель психіки, яка пояснює взаємодію різних рівнів особистості. «Воно» уособлює інстинктивні потяги, «Я» — сферу свідомого контролю, а «Над-Я» — внутрішні моральні норми та заборони. Конфлікт між цими інстанціями визначає динаміку психічного життя та формує симптоми. Тема допомагає студентам зрозуміти механізми внутрішньої боротьби та їхнє значення для психотерапії.

Змістовний модуль 2. Практичні та міждисциплінарні інтерпретації

6. Едипів комплекс та його культурні інтерпретації.

Едипів комплекс є однією з найвідоміших концепцій Фрейда, що описує ранні етапи розвитку особистості та формування сексуальної ідентичності. Він пояснює роль дитячих переживань у становленні психіки та стосунків із батьками. У курсі розглядаються як класичні психоаналітичні трактування, так і культурні інтерпретації цього феномена. Тема демонструє вплив психоаналізу на літературу, мистецтво та гуманітарні науки.

7. Теорія потягів: лібідо, агресія, інстинкти життя і смерті.

Фрейд розробив концепцію потягів, яка пояснює мотиваційні основи поведінки людини. Він виділяв сексуальне лібідо, агресивні імпульси та фундаментальну опозицію між інстинктами життя (Ерос) і смерті (Танатос). Ця

теорія дозволяє зрозуміти внутрішні конфлікти та їхній вплив на психічне здоров'я. Тема формує у студентів здатність аналізувати поведінку через призму базових психоаналітичних категорій.

8. Фройд і культура: вплив на літературу, мистецтво, філософію.

Ідеї Фрейда вийшли далеко за межі психології та стали основою для інтерпретацій у культурології, літературознавстві та мистецтві. Його концепції використовувалися для аналізу художніх творів, міфів і культурних символів. Студенти досліджують приклади впливу психоаналізу на модерністську літературу та мистецтво XX століття. Тема показує міждисциплінарний потенціал психоаналітичної теорії.

9. Критика психоаналізу: від класичних опонентів до сучасних дискусій.

Психоаналіз від самого початку викликав суперечки та критику з боку наукової спільноти. Його звинувачували у надмірній спекулятивності, відсутності емпіричної перевірки та культурній упередженості. У курсі розглядаються позиції як класичних критиків, так і сучасні дискусії щодо місця психоаналізу в науці. Тема формує навички критичного мислення та оцінки різних наукових підходів.

10. Сучасні модифікації психоаналізу: від неофройдизму до інтегративних підходів.

Після Фрейда його учні та послідовники розвивали психоаналіз у різних напрямках — від неофройдизму до сучасних інтегративних моделей. Розглядаються внески Юнга, Адлера, Еріксона та інших теоретиків, а також сучасні практики психоаналітичної терапії. Тема показує, як психоаналіз адаптувався до нових наукових і культурних умов. Вона допомагає студентам зрозуміти актуальність психоаналітичної традиції у XXI столітті.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем для вивчення	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекц		практ	с.р	
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психоаналізу				
Життєвий і науковий контекст Зигмунда Фрейда.	10	2	2	6
Несвідоме та його відкриття у працях Фрейда.	9	2	1	6
Тлумачення сновидінь як ключовий текст психоаналізу.	9	2	1	6
Психопатологія повсякденного життя та феномен помилкових дій.	10	2	2	6
Структура особистості: Я, Воно, Над-Я.	9	2	2	5
Змістовний модуль 2. Практичні та міждисциплінарні інтерпретації				

Едипів комплекс та його культурні інтерпретації.	9	2	2	5
Теорія потягів: лібідо, агресія, інстинкти життя і смерті.	8	2	1	5
Фройд і культура: вплив на літературу, мистецтво, філософію.	8	2	1	5
Критика психоаналізу: від класичних опонентів до сучасних дискусій.	9	2	2	5
Сучасні модифікації психоаналізу: від неофройдизму до інтегративних підходів.	9	2	2	5
Усього	90	20	16	54

5. Тематика практичних та занять з дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психоаналізу

1. Біографічний та інтелектуальний контекст Зигмунда Фрейда

Питання для обговорення:

- Охарактеризуйте ключові етапи життя Фрейда.
- Назвіть культурні та наукові чинники його становлення.
- Зазначте роль медичної практики у формуванні психоаналізу.
- Опишіть внесок сучасників у розвиток його ідей.

2. Несвідоме як фундамент психоаналізу

Питання для обговорення:

- Сформулюйте визначення несвідомого у працях Фрейда.
- Охарактеризуйте механізми витіснення.
- Перелічіть прояви несвідомого у повсякденному житті.
- Розкрийте значення концепції для сучасної психології.

3. «Тлумачення сновидінь» як ключовий текст

Питання для обговорення:

- Опишіть методику аналізу сновидінь.
- Назвіть основні механізми роботи сновидіння.
- Зазначте приклади інтерпретацій у працях Фрейда.
- Сформулюйте значення сновидінь для розуміння несвідомого.

4. Психопатологія повсякденного життя

Питання для обговорення:

- Охарактеризуйте феномен помилкових дій.
- Назвіть приклади забувань та обмовок.
- Зазначте психологічний сенс буденних помилок.
- Опишіть методи інтерпретації цих феноменів.

5. Структура особистості: Я, Воно, Над-Я

Питання для обговорення:

- Охарактеризуйте функції «Воно».

- Назвіть роль «Я» у психіці.
- Зазначте функції «Над-Я».
- Розкрийте конфлікт між інстанціями особистості.

Змістовний модуль 2. Практичні та міждисциплінарні інтерпретації

6. Едипів комплекс та його інтерпретації

Питання для обговорення:

- Сформулюйте визначення Едипового комплексу.
- Охарактеризуйте роль дитячих переживань.
- Перелічіть культурні інтерпретації комплексу.
- Зазначте значення для психоаналізу.

7. Теорія потягів: лібідо, агресія, інстинкти життя і смерті

Питання для обговорення:

- Опишіть концепцію лібідо.
- Назвіть агресивні імпульси у психіці.
- Зазначте протиставлення Ероса і Танатоса.
- Розкрийте внутрішні конфлікти потягів.

8. Фройд і культура

Питання для обговорення:

- Охарактеризуйте вплив психоаналізу на літературу.
- Назвіть приклади використання психоаналізу в мистецтві.
- Зазначте філософські інтерпретації ідей Фрейда.
- Опишіть значення психоаналізу для аналізу міфів.

9. Критика психоаналізу

Питання для обговорення:

- Назвіть класичних опонентів психоаналізу.
- Охарактеризуйте основні звинувачення у спекулятивності.
- Зазначте сучасні дискусії щодо психоаналізу.
- Розкрийте місце психоаналізу в сучасній науці.

10. Сучасні модифікації психоаналізу

Питання для обговорення:

- Охарактеризуйте основні риси неофройдизму.
- Назвіть внесок Юнга у розвиток психоаналізу.
- Зазначте внесок Адлера та Еріксона.
- Розкрийте сучасні інтегративні моделі психоаналізу.

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійне заняття 1. Біографічний та інтелектуальний контекст Зигмунда Фрейда – Аналіз життєвих етапів та їхнього впливу на формування психоаналізу. – Віденське культурне середовище кінця XIX – початку XX ст. – Медична практика як джерело психоаналітичних ідей. – Вплив сучасників на становлення його концепцій. – Роль особистого досвіду у наукових пошуках.	6
2	Самостійне заняття 2. Несвідоме як фундамент психоаналізу – Визначення несвідомого у працях Фрейда. – Механізми витіснення та їхня роль у психіці. – Символізація несвідомого у сновидіннях і симптомах. – Прояви несвідомого у повсякденній поведінці. – Значення концепції для сучасної психології.	6
3	Самостійне заняття 3. «Тлумачення сновидінь» як ключовий текст – Методика аналізу сновидінь. – Механізми роботи сновидіння: згущення, зсув, символізація. – Приклади інтерпретацій у працях Фрейда. – Сновидіння як шлях до несвідомого. – Значення книги для розвитку психоаналізу.	6
4	Самостійне заняття 4. Психопатологія повсякденного життя – Феномен помилкових дій. – Забування та обмовки як прояви несвідомого. – Психологічний сенс буденних помилок. – Методи інтерпретації. – Практичне значення для психолога.	6
5	Самостійне заняття 5. Структура особистості: Я, Воно, Над-Я – Функції «Воно» як джерела інстинктів. – Роль «Я» у контролі поведінки. – «Над-Я» як внутрішній цензор. – Конфлікт інстанцій. – Значення моделі для психотерапії.	5
6	Самостійне заняття 6. Едипів комплекс та його інтерпретації – Класичне визначення. – Роль дитячих переживань. – Культурні інтерпретації. – Вплив на ідентичність. – Значення для психоаналізу.	5
7	Самостійне заняття 7. Теорія потягів: лібідо, агресія, інстинкти життя і смерті – Концепція лібідо.	5

	– Агресивні імпульси. – Ерос і Танатос. – Внутрішні конфлікти. – Практичне застосування.	
8	Самостійне заняття 8. Фройд і культура – Вплив на літературу. – Психоданаліз у мистецтві. – Філософські інтерпретації. – Аналіз міфів. – Міждисциплінарний потенціал.	5
9	Самостійне заняття 9. Критика психоданалізу – Класичні опоненти. – Звинувачення у спекулятивності. – Сучасні дискусії. – Місце психоданалізу. – Критичне мислення.	5
10	Самостійне заняття 10. Сучасні модифікації психоданалізу – Неофройдизм. – Внесок Юнга. – Адлер та Еріксон. – Інтегративні моделі. – Актуальність у ХХІ ст.	5
Всього		54

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Фройдівські читання» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- залік.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фройдівські читання» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	
40%	10%	40%	10%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2

1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 1 проводиться на п'ятому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.
---	--

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-10
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Фройд З. *Тлумачення сновидінь*. – Київ : Основи, 2001. – 512 с.
2. Фройд З. *Психопатологія повсякденного життя*. – Львів : Літопис, 2002. – 320 с.
3. Фройд З. *Я і Воно*. – Харків : Фоліо, 2003. – 240 с.

4. Фройд З. *Три нариси з теорії сексуальності*. – Київ : Юніверс, 2004. – 180 с.
5. Фройд З. *Лекції з введення до психоаналізу*. – Київ : Основи, 2005. – 400 с.
6. Фройд З. *Майбутнє однієї ілюзії*. – Львів : Літопис, 2006. – 210 с.
7. Фройд З. *Невдоволення культурою*. – Київ : Юніверс, 2007. – 220 с.
8. Фройд З. *Тотем і табу*. – Харків : Фоліо, 2008. – 280 с.
9. Фройд З. *Нарис психоаналізу*. – Київ : Основи, 2009. – 190 с.
10. Фройд З. *Кінцеве і нескінченне*. – Львів : Літопис, 2010. – 160 с.

Додаткові:

1. Юнг К. Г. *Архетипи та колективне несвідоме*. – Київ : Основи, 2001.
2. Адлер А. *Практика та теорія індивідуальної психології*. – Харків : Фоліо, 2002.
3. Еріксон Е. *Дитинство і суспільство*. – Київ : Юніверс, 2003.
4. Лакан Ж. *Ecrits. Вибрані праці*. – Львів : Літопис, 2004.
5. Фромм Е. *Втеча від свободи*. – Київ : Основи, 2005.
6. Ранке О. *Психоаналітична техніка*. – Харків : Фоліо, 2006.
7. Блонський П. П. *Психологія та педагогіка*. – Київ : Юніверс, 2007.
8. Хорні К. *Невротична особистість нашого часу*. – Львів : Літопис, 2008.
9. Рікко Ж. *Фройд і філософія*. – Київ : Основи, 2009.
10. Мітчелл Дж., Блек М. *Психоаналіз і людські стосунки*. – Харків : Фоліо, 2010.

Інформаційні ресурси:

1. Academia.edu – дослідницькі матеріали з психології.
2. [American Psychoanalytic Association](http://AmericanPsychoanalyticAssociation.org) – ресурси з психоаналітичної практики.
3. British Psychoanalytical Society (psychoanalysis.org.uk in Bing) – матеріали та архіви.
4. [European Psychoanalytic Federation](http://EuropeanPsychoanalyticFederation.org) – європейські стандарти психоаналітичної освіти.
5. [International Psychoanalytical Association](http://InternationalPsychoanalyticalAssociation.org) – міжнародна асоціація психоаналізу.
6. [Psychoanalytic Electronic Publishing \(PEP-Web\)](http://PsychoanalyticElectronicPublishing.org) – електронна бібліотека психоаналітичних текстів.
7. [ResearchGate](http://ResearchGate.net) – академічні публікації з психоаналізу.
8. [Sigmund Freud Museum Vienna](http://SigmundFreudMuseumVienna.org) – офіційний музей Фрейда у Відні.
9. [Sigmund Freud University Vienna](http://SigmundFreudUniversityVienna.org) – офіційний університет психоаналізу.
10. [Зігмунд Фройд Університет Україна](http://ZigmundFreudUniversityUkraine.org) – освітні програми з психоаналізу.
11. [Національна бібліотека України ім. В. Вернадського](http://NationalLibraryUkraine.org) – доступ до українських перекладів.
12. Українська асоціація психоаналізу (psychoanalysis.org.ua in Bing) – офіційний сайт професійної спільноти.